

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ (σελ. 47-56)

6.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ (σελ. 47-48)

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

- Τα προβλήματα χαρακτηρίζεται κοινωνικά όταν:
 - α) επηρεάζουν μεγάλο **μέρος του κοινωνικού συνόλου** (π.χ. ανεργία) και όχι μεμονωμένα άτομα
 - β) παραβιάζουν **κοινωνικές αξίες** (π.χ. ρατσισμός $\Rightarrow$ αξία ισότητας) και όχι ατομικές ιδεολογίες
 - γ) η **αιτία** τους είναι **κοινωνική** (π.χ. εισαγωγή τεχνολογίας) και όχι ατομική (π.χ. επιλογή επαγγέλματος)
 - δ) τα **μέτρα** για την αντιμετώπισή τους είναι **κοινωνικά** (π.χ. επιδότηση ανέργων) και όχι ατομικά
- Σημαντικά κοινωνικά προβλήματα είναι: ανεργία, φτώχεια, καταναλωτισμός, τροχαία ατυχήματα, υπογεννητικότητα, βία στα γήπεδα

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- α) στο άτομο (π.χ. ανεργία $\Rightarrow$ μειωμένη ατομική ποιότητα ζωής)
- β) στην κοινωνία (π.χ. ανεργία $\Rightarrow$ επιπτώσεις στην κρατική οικονομία)

6.2 ΑΙΤΙΕΣ -ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ (σελ. 48-49)

ΑΙΤΙΕΣ

α) κοινωνική ανισότητα

Π.χ. Όταν δεν υπάρχει ισότητα ευκαιριών, μεγάλο μέρος του κοινωνικού συνόλου δεν απολαμβάνει τα ίδια αγαθά και υπηρεσίες που απολαμβάνουν οι υπόλοιποι και οδηγείται στη φτώχεια.

β) κοινωνική μεταβολή

Π.χ. Λόγω της εκβιομηχάνισης πολλά επαγγέλματα οδηγήθηκαν σε κρίση, με συνέπεια την ανεργία.

γ) κοινωνικές αντιλήψεις

Π.χ. Ο ρατσισμός (φυλετικός και κοινωνικός) οφείλεται σε κοινωνικές αντιλήψεις διαφορετικότητας σχετικά με το φύλο, την εθνικότητα, τη θρησκεία κλπ.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

- Μπορεί να γίνει με δύο διαφορετικές προσεγγίσεις:
 - α) με **αλλαγή νοοτροπίας των ατόμων** (ατομοκεντρική προσέγγιση)
Π.χ. η ενημέρωση και η παιδεία στο θέμα της καταπολέμησης των ναρκωτικών μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του κοινωνικού προβλήματος
 - β) με **αλλαγή στην κοινωνική οργάνωση** (κοινωνιοκεντρική προσέγγιση)
Π.χ. η επαγγελματική κατάρτιση των ανέργων μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της ανεργίας
- Για να υπάρξει σωστή αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, απαιτείται:
 - α) **Συνδυασμός ατομοκεντρικής και κοινωνιοκεντρικής προσέγγισης**
Π.χ. Για να υπάρχουν λιγότερα τροχαία ατυχήματα απαιτείται και το κράτος να παρέχει καλύτερες συνθήκες οδικής κυκλοφορίας αλλά και να είναι περισσότερο υπεύθυνοι οι πολίτες.
 - β) **Συνεργασία επιστημόνων διαφορετικών κλάδων**
Π.χ. για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της βίας χρειάζεται συνδρομή των κοινωνιολόγων, για να οργανωθεί καλύτερα η κοινωνία, και των αρχιτεκτόνων, για να σχεδιαστούν καλύτερα οι μεγαλουπόλεις.
 - γ) **Συντονισμός ενεργειών κρατικών και ιδιωτικών φορέων**
Π.χ. για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της φτώχειας στον Τρίτο Κόσμο χρειάζεται τόσο η συνδρομή κρατικών φορέων και διεθνών οργανισμών (π.χ. Unicef) όσο και η συνεργασία των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, που μπορεί να συνεισφέρουν σε τομείς που κρατικοί φορείς αδυνατούν.

6.3. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ (σελ. 49-52)

ΕΙΔΗ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

α. Σχετική

-Ορισμός: Η κατάσταση κατά την οποία τα άτομα στερούνται των στοιχειωδών αγαθών επιβίωσης (δηλ. τροφή, νερό κλπ.)

-Παραδείγματα: πληθυσμός στις αναπτυσσόμενες χώρες (οι χώρες του Τρίτου Κόσμου), οι άστεγοι στις ανεπτυγμένες χώρες

β. Απόλυτη

-Ορισμός: Η κατάσταση κατά την οποία τα άτομα δεν στερούνται των στοιχειωδών αγαθών επιβίωσης, αλλά το εισόδημά τους δεν φτάνει τα καταναλωτικά πρότυπα της κοινωνίας που ζουν (π.χ. κατοχή τηλεφώνου ή τηλεόρασης).

-Παραδείγματα: μέρος του πληθυσμού στις αναπτυγμένες χώρες

ΑΙΤΙΕΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

α. άνιση κατανομή εισοδήματος

β. αλλαγές στην τεχνολογία

γ. προκαταλήψεις – ρατσισμός

δ. παραοικονομία (=οικονομικές δραστηριότητες που δεν δηλώνονται στο κράτος)

ε. ανεργία

στ. καταναλωτισμός δυτικών χωρών (2 επίπεδα: 1. υπερβολική κατανάλωση αγαθών – 2. υπερεκμετάλλευση φυσικού περιβάλλοντος για την παραγωγή περισσότερων αγαθών)

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

α. Στα άτομα (δεν απολαμβάνουν αγαθά και δραστηριότητες)

β. Στην κοινωνία (αιτία κοινωνικών προβλημάτων: μετανάστευση, εγκληματικότητα, ρατσισμός)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

α. με ισότητα ευκαιριών (κατάρτιση ανέργων, δωρεάν παιδεία): με αυτήν αποκτούν όλοι δικαίωμα σε βασικά αγαθά, ανεξάρτητα από το οικονομικό τους επίπεδο

β. με αγωγή καταναλωτή: με αυτήν ο πολίτης ενημερώνεται ώστε να καταναλώνει με βάση τις πραγματικές ανάγκες του και όχι με βάση τις τεχνητές ανάγκες, που προέρχονται από τη διαφήμιση.

6.4 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΤΡΟΧΑΙΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ (σελ. 52-53)

ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

α. εξέλιξη τεχνολογίας

β. ανάπτυξη πόλεων

γ. ανάπτυξη τουρισμού

ΕΚΤΑΣΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

● Στην Ευρώπη: σκοτώνονται 120 άτομα ημερησίως / τάση μείωσης, λόγω χρήσης ζώνης ασφαλείας και αυστηρών ελέγχων και ποινών

● Στην Ελλάδα: σκοτώνονται 6 άτομα ημερησίως (1η θέση στην Ευρώπη) – 2000 ετησίως

ΑΙΤΙΕΣ - ΕΥΘΥΝΕΣ

α. κράτος (μη επαρκή μέτρα για: κατασκευή οδοστρώματος, σήμανση, έλεγχο οχημάτων, εκπαίδευση οδηγών, επιβολή ποινών)

β. οδηγοί (παραβίαση ΚΟΚ, μη ασφαλής οδήγηση)

γ. πεζοί (επικίνδυνη κυκλοφορία στους δρόμους)

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

α. ατομικές (τραυματισμοί σωματικά και ψυχικά)

β. κοινωνικές (μείωση πληθυσμού -ιδιαίτερα νεανικού-, οικονομική επιβάρυνση τομέα υγείας)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Με κυκλοφοριακή αγωγή. Γίνεται σε 2 άξονες:

α. γνωστοποίηση κανόνων (π.χ. χρήση κράνους και ζώνης, όρια ταχύτητας κλπ.)

β. γνωστοποίηση ποινών

6.5 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΑ

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΑ

- **Στις πρωτόγονες κοινωνίες:** το παιχνίδι υπάρχει ως απλό μέσο ψυχαγωγίας
- **Στην αρχαία Ελλάδα:**
 - Διαμορφώνεται το αθλητικό ιδεώδες, που έχει δύο αρχές:
 - α) **ε κ γ ύ μ ν α σ η** του σώματος
 - β) **σ υ ν α γ ω ν ι σ μ ό ς** των αθλητών ως μέσο άμιλλας και αρετής
 - Διαμορφώνονται οι Ολυμπιακοί αγώνες. Έτσι ο αθλητισμός:
 - α) Επεκτάθηκε και εκτός των συνόρων των κρατών
 - β) Συνδέθηκε με την ειρήνη και τη συμφιλίωση των λαών (ολυμπιακή εκεχειρία)
 - **Στις σύγχρονες κοινωνίες:** ο αθλητισμός
 - είναι οργανωμένος κοινωνικός θεσμός
 - εκφράζει τις αξίες και τα πρότυπα που επικρατούν σε κάθε κοινωνία (π.χ. ο συναγωνισμός έχει εξελιχθεί σε ανταγωνισμό)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

- **Υ γ ε ί α** σωματική και πνευματική (μέσα από την άθληση γενικά)
- **Ψ υ χ α γ ω γ ί α** (μέσα από την άθληση ειδικά, σε άθλημα που εκφράζει τον αθλητή)
- **Κ ο ι ν ω ν ι κ ο π ο ί η σ η** (μέσα από τη συνεργασία στην ομάδα)
- **Σ υ μ φ ι λ ί ω σ η λ α ώ ν** (με διοργάνωση διεθνών αγώνων)

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

α) ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ του αθλητισμού:

- **Μαζικός**, ώστε να έχουν όλοι οι πολίτες δυνατότητα να αθληθούν.
- **Εμπορευματοποιημένος**, γιατί συνδέεται με την αγορά και συμφέροντα εταιριών (ΜΜΕ, εταιρίες αθλητικών ειδών, εταιρίες πληροφορικής κλπ.)

β) ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ που συνδέονται με τον σύγχρονο χαρακτήρα του αθλητισμού:

Π ρ ω τ α θ λ η τ ι σ μ ό ς

- **Σημαίνει:** την αναγόρευση του ανταγωνισμού σε υπέρτατη αξία, δηλ. ο αθλητής πρέπει να νικήσει με κάθε μέσο.

- **Αποτελέσματα:**

- α) ένταξη στην **προπόνηση από μικρές ηλικίες**. Έχει συνέπειες στην υγεία των αθλητών
- β) **επέμβαση τεχνολογίας** και επιστήμης στην προσπάθεια για τη νίκη. Έχει συνέπειες στην υγεία των αθλητών (π.χ. με χρήση αναβολικών ουσιών)
- γ) καλλιέργεια **φανατισμού στους φιλάθλους** μέσω των ΜΜΕ, επειδή υπάρχουν συμφέροντα:

Β ί α

- **Συναντάται** κυρίως σε συγκεκριμένα αθλήματα (ποδόσφαιρο και μπάσκετ)
- **Αιτίες:**
 - α) **ε μ π ο ρ ε υ μ α τ ο π ο ί η σ η** αθλητισμού, μέσω της εξάρτησης των αθλημάτων αυτών από μεγάλα οικονομικά συμφέροντα
 - β) **υ π ε ρ π ρ ο β ο λ ή** συγκεκριμένων αθλημάτων από τα ΜΜΕ
 - γ) **κ α λ λ ι έ ρ γ ε ι α φ α ν α τ ι σ μ ο ύ** από ομάδες φιλάθλων. Οφείλεται:
 - στα κοινωνικά προβλήματα (αποξένωση, ανεργία), γιατί ο πολίτης στρέφεται στο φανατισμό για να τα αντιμετωπίσει
 - στην κοινωνικοποίηση του πολίτη μέσω κοινωνικών ομάδων φανατισμένων οπαδών
 - γ) **κ α λ λ ι έ ρ γ ε ι α φ α ν α τ ι σ μ ο ύ** από αθλητικούς παράγοντες.
 - **Αντιμετώπιση:**
 - α) αυστηρότερα κατασταλτικά μέσα από την πολιτεία
 - β) συνεργασία φιλάθλων και αθλητικών φορέων
 - γ) κοινωνική πολιτική, για αν αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που προκαλούν τον φανατισμό